

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovci 10. novembra 1883.

Št. 21.

Enaka bremena — enake pravice.

III.

Kakor se kaže, še ne bomo mi Slovenci na Koroškem tako skorej dobili enakih pravic, ako-ravno nosimo enaka bremena, kakor naši sosedi Nemci. Kaj nam je torej storiti? Na to vprašanje gre kratek odgovor ta-le: „Pomagajte si sami in Bog vam bode pomagal!“ Bog pa prenesi, da bi kaj storili, kar je nepostavno in prepovedano, ampak vse po postavi in pravici, v miru in ljubezni.

Kako si pa moremo sami pomagati? Prosim: poslušajte, premišlujte in delajte! Obnašajmo se sami tako, da nas Koroške Slovence morajo drugi spoštovati, obrajetati in v poštev jemati.

Saj ste že brali v „Miru“, da se je Flamancem v Belgiji ravno taka godila, kakor nam Slovincem na Koroškem. Tudi tam sta dva naroda: Valonci, ki govorijo francosko, in Flamanci, ki imajo svoj staronemški jezik. Veliko let je gospodaril francoski jezik v šolah, uradnih in v javnem življenju. Flamanci so imeli tuje francoske šole, iz uradnih so jim dohajala vsa pisma v nerazumljivem, francoskem jeziku, flamanski staronemški jezik je bil povsod zasmehovan in zaničevan. Be-račili in prosili so ubogi in zaničevani Flamanci, pa ne vlada ne Valonci jih niso poslušati hoteli. Pa kaj se zgodi?!

En sam rodoljub, Henrik Conscience, ki je letos pred nekimi tedni umrl, se usmili svojih rojakov in začne bukve spisovati in na svetlo dajati v flamanskem jeziku. Flamanci so kupovali in prebirali te bukve in časnike pa se vneli ljubezni do svojega zanemarjenega iz zaničevanega jezika. Celi flamanski narod je spoštoval in ljubil svoj matni jezik, se potegoval za njegove pravice, in ne samo vlada, temuč tudi prej prevzetni in visoko postavljeni Valonci so spoznali, da ne gre drugače, kakor da se dovolijo Flamancem enake pravice. In sedaj imajo Flamanci svoj matni jezik v šolah in uradnih, in jih beseda je sedaj povsod spoštovana in veljavna.

Slovenci! tudi vi imate dosti rodoljubnih mož, ki vam spisujejo bukve in časnike v milem slovenskem jeziku. Vi te može spoštujete in slavite; — priča tega so nam svečanosti, ki jih napravljate; — priča so nam spomeniki, ki jih stavite v njih čest in slavo. Vi te rodoljubne može tudi podpi-rate; — priča nam je družba sv. Mohora, ki šteje

med nami Koroškimi Slovenci že blizo 3000 družnikov; — priča nam je časnik „Mir“, ki hodi v 1500 iztisih po Koroškem. Le delajte tako lepo in hvalevredno naprej; tako kažete, da spoštujete svoj matni jezik, tako si bistrite glavo in žlahnite srce, tako rastete v znanostih in vednostih in stopate v kolo in vrsto omikanih narodov. Tako sami sebe in svoj narod spoštujete, in tudi drugi — vlada in sosedni Nemci — bojo primorani, Vas spoštovati in vam pa vašemu jeziku pripoznati in dati enake pravice! To je zarja, ki oznanja boljše dni!

2. Začnimo sami s tem, kar moremo in smemo sami storiti.

Nasprotniki naši nam radi očitajo, da mi sami nič ne maramo za svoj slovenski jezik. Slovenci! postavite take govore na laž, storite za svoj matni jezik, kar po postavi morete in smete storiti! Napise po cerkvah, šolah, po grobih in križih napravite po slovensko. Kdor ima štacuno, gostilnico ali kako rokodelstvo, in napravi napis, naj to stori po slovensko in, če hoče, zraven tudi po nemško. Ob cestah in razpotjih, na kraji vasi ali trga postavite kačipote in table v slovenskem in zraven tudi v nemškem jeziku. Zapisniki ali protokoli, ki se spisujejo pri sejah občinskega ali šolskega sveta, ali pri drugih priložnostih, naj se spisujejo po slovensko, kakor se odborniki pogovarjajo, posvetujejo in sklepajo. Občinski župan naj vse, kar svojim občinarjem naznanja ali razpošilja, naj to dela v slovenskem jeziku. Domovnice, poselske bukvice itd. naj si oskrbi v slovenskem in nemškem jeziku, rubrike spolnujejo in podpisujejo naj pa po slovensko. Pečat občinskega in šolskega sveta naj si napravi s slovenskim in nemškim napisom. Kedar župan išče pisarja ali tajnika, naj vselej pristavi, da mora dobro slovensko znati v besedi in pisavi. — Navadno Slovenec, ki ne zna nemško, jemlje v kancelijo seboj tolmača, ki ga mora sam plačati. Naj rajši gospoda predstojnika v kanceliji mirno in lepo prosi, naj mu on pripomaga do takega uradnika, s katerim bode mogel svojo reč obravnavati v svojem matnem jeziku. — Starši, ki pošiljate svoje sinove v realko, gimnazijo ali učiteljsko pripravnico, naročite jim, naj ne zatajijo svoje slovenske krvi in pridno naj obiskujejo poduk v slovenskem jeziku. — Slovenci, ki imate pri notarjih, advokatih ali drugod kako pismo napraviti, prosite, naj se to napravi po slovensko.

Pravico imate voliti v občinski in šolski odbor, v deželni in državni zbor. Tukaj ste prav gospodje svoje volje, nihče vas ne more in ne sme siliti, da bi proti svojej volji volili. Tu imate naj lepšo priložnost, da spoštujete in poslušate tiste može, ki

delajo za vašo srečo in čest na vse strani. Držite se kot korenjaki, katerim narodna čest in slava ni naprodaj za noben denar, za nobeno obljubo, da tudi za nobeno protenje in strahovanje; — volite svoje znane rodoljube srčno in glasno, ne bodite šalobarde in figamoži, katerim se potem nasprotniki posmehujejo.

Glejte Slovenci, to so le nekatere reči, katere imate vi sami v svojej roci in oblasti; nihče vas pri njih ne more, ne sme in tudi noče motiti. Poslužite se svojih pravic, pomagajte si sami, in Bog vam bo pomagal!

3. Oglašajmo se za to, kar nam po postavi gre!

Sosedi Nemci imajo svoj matni jezik v šolah in uradnih; zakaj bi ga pa ne imeli tudi mi Slovenci na Koroškem? To pravico nam daje že davno §. 19. osnovnih državnih postav in več ukazov samih gospodov ministrov. Zatoraj nam Slovencem ne more in ne sme braniti, da pošljamo višim oblastnikom prošnje ali peticije za slovenske šole in uradnike.

Zvedel sem iz verjetnih ust to-le: Gospod profesor Einšpieler je govoril z gosp. deželnim predsednikom in mu pravil, da je ukaz deželnega šolskega sveta, ki dovoljuje, da se v Šent-Jakobskejši šoli prva štiri leta podučuje slovensko in v višem razredu vpelje „berilo“, da je ta ukaz napravil po Slovenskem veliko veselje. Pristavil je dalje, da bi bilo to veselje še veliko večje, ako bi se ta ukaz raztegnil in oklical po vseh slovenskih farah. Na to pravi gosp. predsednik baron Schmidt-Zahierow, da tega deželni šolski svet ne stori. Kaj potem, odvrne gosp. Einšpieler, ako ljudje za to prosijo? A to je pa kaj drugega, odgovori gosp. predsednik, ako ljudje prosijo in so razmere take, kakor v Šent-Jakopu; mislim, da potem deželni šolski svet ne bode drugače odločil, kakor za Šent-Jakopsko šolo.

Po tem takim Slovenci ne čakajte, da bi vam vaše pravice same od sebe padale iz nebes; napravljajte in pošiljajte tiste prošnje, katere vam je podal in ponudil časnik „Mir“ v 18. številki. — Postopajte mirno po postavi; trkajte, in se vam bode odprlo, iščite in boste našli;

Pomagajte si sami in Bog vam bo pomagal: da, kakor nosite enaka bremena, dobite tudi enake pravice!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Slavno slavimo slavnih Slavov slavo!) Lepo je, da se Slovenci hvaležno spominjamo tistih mož, ki so za nas bukvé pisovali ali pa naše pravice branili s krepko in možko besedo. Lepo je, da postavljamo takim možem spomenike in da vzdijujemo spominske plošče v njihove rojstne hiše. Ne smemo pa biti enostranski; če že počastimo tega, moramo isto dolžnost skazati tudi drugemu, in nobenega pozabiti ne smemo, ki se je za nas boril!

Med pozabljenimi je naš dr. Lovro Toman. Ali se mar ni krepko potegoval za nas kot poslanec v Ljubljani in na Dunaji? Ali niso celo nasprotniki spoštovali njegove duhovitosti in moči njegove besede? Bil je med prvimi govorniki državnega zbora! Iskreno se je potegoval za naše

pravice! Mnogo je storil za „Slov. Matico“! Pridobil nam je gorenjsko železnico. Skladal je tudi pesmi, in to lepe! — Nagrobni spomenik si je Toman sam oskrbel. Slovencem ostane samo dolžnost, da mu vzdijajo spomensko ploščo in napravijo njemu na čast slovesnost v Kamnigorici! Posestnik Tomanove rojstne hiše, g. Pesjak je iskren rodoljub in bo rad privolil in še pripomogel k tej slavnosti. Lepa priložnost za ogromen tabor!

Iz Celovške okolice. (Liberalna baharija; — sebi v škodo.) Veseli smo brali, kako prav liberalne predloge so gosp. profesor Einšpieler stavili v deželnem zboru. Da bi se volitve tudi polajšale kmečkim občinam, — da bi tudi kmečke občine volile poslance svoje, ne pa volilnih mož, — da bi tudi kmečke občine volile skrivno v lističi, — vsi ti so v resnici liberalni predlogi, ki se kaj lepo podajo ne samo Slovencem, ampak ravno tako tudi Nemcem; pa glejte! ali je to dro močče, da se za te predloge nihče ni potegoval. G. Jezernik-Seebacher, ki se sami razglašate kot nemško-liberalnega Slovenca, ali ste mar spali, da gosp. E. podpirali niste? Liberalci menda nosijo sladke besede in obljube na jeziku, — kedar pa pride čas, da bi se potegnili za nas uboge kmete, tedaj jim pa smukne liberalno srce v hlače in držijo jezik svoj za zobmi. Da bi črni muri popil take poslance! — V Ivovljah (Lambichl) blizu Zakamna se dá tik ceste kovačnica v najem ali v štant. Posestnik njen pa oglašá to po vseh nemških časnikih, slovenskih pa čisto nič ne mara. Tak gotovo sam sebi škodo dela. Tudi kak Slovenec bi mogel se oglasiti, ako bi kaj zvedel in slovensk kovač bi na kovačnici, mimo katere skorej sami Slovenci vozarijo, tudi veliko ložej shajal. Tako še s svojo nemškutarijo Slovenci večidel povsod delajo škodo. Kdaj nas bode pamet srečala?!

Iz slov. Plajberga. (Kmečke koze; šolske zadeve.) Prav iz našega srca je pisal „Mir“, kako se kmečke koze, ki marsiktero družino pošteno živijo, hudo in clo po nepotrebnem preganjajo, gosposke pa tako skrbno varujejo gospodi, ki so le samo za kratek čas, nam gorjancem pa veliko škode in sitnobe napravljajo. V vigradi kmečke koze po gorah in gozdi mlademu drevju v resnici delajo škodo. Kdor meseca marca, aprila in maja goni v lesovje, naj se po pravici trdo kaznuje; druge male pa koza drevju ne škoduje. Gosposke koze — srne, zajci, včasih še tudi jeleni, — hodijo v naše senožeti, travnike in njive leto in den in napravljajo veliko škodo. Kdo pa rad toži? Kdo dela rad dolgi pot — ne k bližnji sodnji v Borovlje — temuč k okrajnej glavariji v Celovec? In naslednje koliko pa dobiš odškodnine? — Naša šola je enorazredna in poldnevna: sedanji gosp. učitelj je naš rojak in podučuje zraven nemščine tudi slovensko. Ako se pa ščasoma morebiti kaj zasuče, da dobimo morebiti Nemca za učitelja, ali se nam hoče vsiliti celodnevna šola ali kaj drugega, kar ni po našej volji, kako hočemo prošnjo ali peticijo napraviti? Krajni šolski svet je naš in šteje same vrle rodoljube, občinski odbor pa imamo v Košentavri, ker spadamo v občino Podgoro. Tu smo pa v velikej manjšini; nemškoliberalni odborniki bojo javeljne podpirali našo prošnjo. Tudi zavoljo tega se hočemo ločiti od Podgorske občine in si napraviti samosvojo

občino, kakor smo jo že imeli in prav pametno in srečno gospodarili. Napravili bomo za to prošnjo na deželni odbor.

Iz Rude. (Med in pelin.) „Mir“ je že večkrat pohvalil častito grofinjo Eggerjevo, tudi v tistem dopisu, ki je bil potem tožen zavolj njega, zato tudi danes naj sporoči o blagem daru 300 gl., ktere je visokorodna gospa dala za olepšanje naše cerkve na Rudi. Bog jej povrni na unem svetu!

Imam pa tudi nekaj žalostnega. V Velikoveu so napravili „nemški schulverein“, ne vemo zakaj. Ali se nas krotkih Slovencev bojijo ali pa nas mislijo ponemčiti do korenine? Vedno smo v miru živeli; čemu je treba zdražbo delati? Ali mar naše šole še niso zadosti nemške?

Pri „šulverinu“ so tudi taki veterinjaki, ki so bili prej na našo stran in so se spise iz „Mira“ prepisovali! To so možje!

Iz Podgorjan v Rožu. (Spet ogenj!) Nemamo miru ne po noči, ne po dnevi! Čeravno hodijo zmirom straže, je vendar spet gorelo v našem kraju in sicer v Dragožičah. Pogoreli ste dve hiši in trije skednji. Treba bo kmalo napraviti požarno brambo! Pravimo, da so že pred enim tednom videli po noči nekega človeka bežati iz tistega skednja, ki je zdaj goreti začel. Pa v temni noči ga ni bilo moč ujeti. Ali ne bo konca tega groznega strahu?

Iz Apač. (Velika škoda; šola v Galiciji.) „Mir“ je že prinesel žalostno novico, da je pri „Stoparju“ v bližnji Šent-Marješkej fari pogorelo sedem streh in vse, kar je bilo notre. Strehe so bile zavarovane, uno pa ne, in to je veliko več vredno, kakor pa strehe. Vse žito, vsa krma in slama je zgorelo, menda tudi 20 polovnjakov mošta in veliko žakljev za prešanje pripravljenega sadja. Zraven se je pa gospodar še hudo opeknel. On je z nogami in rokami ogenj teptal in gasil, ga tudi srečno pogasil, pa naenkrat se nad njegovo glavo vname sparnano snopje in v nekaj minutah je bilo vse v plamenu. Vse tega čestivrednega gospodarja omiljuje: Bog mu pomagaj! in nas vse varuj take nesreče! — V sosednji Galiciji, ki ima svojo šolo v Krjančah in odkoder gosp. učitelj tudi k nam podučevat hodi, imajo s šolo svoje križe. Tožijo in tožijo, tudi ste bili že dve komisiji, farmani hočejo, da bi se otroci naučili slovensko brati, pisati in rajtati, potem še le tudi nemško — pa menda vse je zastoj, pravda še menda ni dognana. Skoraj se bode začelo novo šolsko leto, radovedni smo vsi, kaj da kaj bode.

Iz Podgrad pod Radiščami. Stavbe pri Dravi; — gosposke kože.) Kdor hodi iz Grabštajna čez Dravo v Šent-Marjeto v Rožnej dolini, ta gre mimo Podgrad (Rottenstein). Tam Drava škodo dela in deželni odbor stavi brambo, da bi se še večja škoda zabranila. Pa kdor je tukaj doma in pozna, kaj velika Drava počenja, zraven pa vidi, kako slabe stavbe se tam napravljajo: ta mora reči: Drava bode to vse popihnila in odnesla. Tako trdimo vsi, ki smo tik Drave rojeni in vidimo, kaj Drava zna. Ravno to smo tudi že gosp. inženirju povedali, pa ti učeni gospodje več in bolj vejo, kakor pa mi neumni „windische Bauern“. Videli bomo ob svojem času, kdo da ima prav. — Slišali smo, da so v Soteski, kjer ima g. grof Goes svoj lov, une dni v enem gonu vstrelili

34 srnakov in 21 zajcev. Koliko koz mora [torej po teh gorah biti! Ni čuda, da nam ta divjak napravlja toliko škode. Res, da gosp. grof plačuje odškodnino, ako kdo tožit gre. Pa kdo se rad pobija po kancelijah? Kdo hodi rad 3–4 ure daleč v Celovec? In koliko ti pa odmerijo odškodnine? Mi gorjanci po pravici nismo veseli tiste postave, ktero je sklenil naš deželni zbor. Preveč varuje gosposke kože, mi pa le kmečke rajši imamo.

Iz Pliberka. („Mir“. — Šole.) Prav radi tukaj prebiramo „Mir“. Še Nemce čujemo, ko pravijo: „To je prav, da imajo Slovenci svoj časnik.“ Nemški utarji ga pa ne marajo in ga črnijo, čeravno ga nekteri iz njih sami berejo, da zvejo, kako jih pika. Največ jim to preseda, kar piše „Mir“ o šolah. Oni namreč hočejo osemletno šolo in čisto nemško. Nekaj priprostitih starišev je res tako neumnih, da po nemščini zdičujejo in hočejo slovenščino čisto zavreči; mislijo menda, da bodo njih otroci precej postavljeni za velike gos-pode, če se nekaj nemških besed naučijo. Od te bolezni bodo pa že še ozdravljeni, ko bodo videli, da bodo morali njih otroci potem ravno tako delati, kakor bi ne znali nič nemško. Študiranih ljudi se v naših časih ne menjka. Veliko bolj potrebno je, da se otroci izreajo v krščanskem duhu, da ne bodo že mali frkoveci tobaka kadili, šnopsa pili in pred cerkvijo bežali. Mladina je zdaj strašno razvajena in ne vemo, kaj bo iz nje. Naj bi se otroci učili več kršanskega nauka, naj bi jih bolj v cerkev vodili, in naj bi se jim lepi nauki razkladali v slovenskem jeziku, ktereга zastopijo, to bo veliko več vredno, kakor nekaj nemških besed, ktere potem spet pozabijo, tako da v poznejših letih sami ne vejo, pokaj so vendar hodili v šolo.

Iz spodnjega Dravbrega. (Zahvalna nedelja.) Dne 21. oktobra smo tukaj napravili posebno, do zdaj še nepoznano slovesnost. V lepem sprevodu nosilo je 40 belo oblečenih deklic in 20 dečkov v jerbasih in na okrožnikih (talirjih) razne poljske in vrtné pridelke, različno sadje, grojzdje, zelišča itd. Molile so se lavretanske litanije v slovenskem jeziku, Dravbreška godba je pa vmes prav dobro igrala in povečala slavnost. Preko travnikov in livad prišel je spreved nazaj v lepo okrašeno farno cerkev k slovesnej službi Božji. Ginljivo je bilo videti, kako so tisti šestdeseteri otroci med darovanjem povzdignili vsak svojo posodo navkviško, kakor bi hoteli sadeže darovati Bogu, po ktereга dobroti so zrastle.

Iz Glinjan. (Cecilija.) Prav veseli smo letošnjih bukev sv. Mohorja; posebno pa „Cecilija“ je kaj lepa in koristna knjiga. Tudi „Marijno življenje“ ljudje radi berejo. Leto za letom se nam bukke od slavne sv. Mohorjeve bratovščine bolj dopadajo, zato je pa tudi upati, da bo pristopilo še več družabnikov. Orgljavci bojo „Cecilije“ prav veseli, pa tudi drugi farmani, ker zdaj bojo slišali lepše skladbe v cerkvi. Mnoge dosedajnih poskočnic niso bile za cerkev.

Na polji smo zdaj že precej vse podelali, zdaj bomo lahko brali. Tisti, ki se k bratovščini niso oglasili o pravem času, se pa zdaj kesajo in bukke na posodo iščejo.

Iz Brda. (Cecilija.) Te dni so prišle Mohorjeve knjige, ktere sem prav težko že pričakoval.

Radoveden sem bil zvedeti, kaj je v Ceciliji. Z veseljem potrdim, da je to knjiga, kakoršne je je nam Slovencem živa potreba. Dosti pridem po svetu in imam priložnost, poslušati petje in orgljanje v cerkvah. Velik razloček ni med nami in Nemci v tej reči, ali bolje je pa vendar na Nemškem, ko pri nas. Od kod to? ravno za to, ker imajo Nemci bolje — skladbe. Orglavec pesmi ne more igrati drugače, kakor je postavljena. Poglavitna reč pri cerkvenem petju pa je ta, da ne sme biti prehitro. Prehitro petje ne zbudi serca k pobožnosti ampak opominja človeka posvetne reči. V nekaterih pesmih so celo misli iz valovcev (valcerjev) in polk!

Da se temu v okom pride, ne smejo imeti pesmi preveč šestnajstink ali celó dvaintridesetink, katerih dosedanje slovenske pesmi koj mrgolijo. Proč z njimi iz cerkvene godbe! Saj nar lepši, nar pobožniši pesem spreobernejo v „O ti moj ljubi Augustin“.

Vseh teh in enakih napak Cecilija nima, zatoraj hvala celému društvu cecilijanskemu za to darilo!

Iz spodnje Idrije. (O naši šoli.) Pravi križ imamo z našo šolo. Čudno je to: naša fara ima pol več otrok in plačuje tudi na pol več davka, kakor na Vojskem ali v Ledinah (sp. Idrija plača 3557 gl. 97 kr. davka, na Vojskem pa le 866 gl. 90 kr., in v Ledinah komaj 712 gl. 18 kr.), in vendar imajo v Ledinah in na Vojskem stalno plačane učence s 450 gl. na leto, našemu učitelju pa še 200 gl. nočejo dovoliti!

Ker namreč nismo imeli nobene šole, priskrbeli smo si privatnega učitelja, misleči, da se mu bo od šolskih oblastij vendar odkazalo nekaj plače. Zato je naš župan poslal prošnjo na okrajno glavarstvo, da bi se kaj dovolilo za našega učenika. Prišlo je nazaj, da dobi 40 gl. za 5 mesecev. Vsak mora spoznati, da s tem nobeden ne more živeti. Mislili smo tudi že na to, da bi mu rudarska gosposka dovolila toliko plače, kakor navadnemu rudarju. Pa tudi ta prošnja nam ni bila uslišana.

Zdaj so gospod župnik Miha Horvat oznanili s prižnice, naj vsaj premožnejši starši kaj dajo učeniku, kedar otroke v šolo pripeljejo. Kmetje pa po pravici pravijo: „Saj tako pri davkih plačujemo za šolo, kaj bomo učenika še posebej plačevali! Saj ga tudi drugodi ne plačujejo posebej.“ V tem imajo skorej prav. Če pa učenik ne bo hotel učiti brez plače, potem pa ne vemo, kaj bo z našo šolo.

(Mi Vam svetujemo, da se obrnete do deželnega šolskega sveta. Ker imate 100 otrok za šolo, Vam bodo vendar morali učenika dati in plačati. — Opomba vredništva.)

Iz Dovjega. (Naj v miru počiva!) Tukaj je umrl 20. oktobra naj starši mož naše fare. Jožef Knaflič, Stopčar iz Mojstrane. Bil je 88 let star in je od teh 62 v zaknu preživel. Zapustil je še 10 otrok, 22 unukov, in 5 preunukov. Videl je toraj v četrti rod. Taka starost in tako blagoslovljen rod se v naših krajih le redkoma še nahaja, zato naj bo kot znamenitost tu priobčena.

Iz Ptujkega okraja. (Slovenščina še z mirom le pasterka.) Velikrat se sliši godrnjanje naših kmetov: „O, da bi že dobil kedaj kako slovensko pisanje iz uradnij!“ Ali nič se ne obrne na bolje, vedno še trobijo v nemški rog. Če

je naš jezik toliko olikan, v katerem najdemo vse postave v slovenskem jeziku, potem ne razumemo, kako da se ga morejo in smejo braniti uradnije? Že od leta 1781, tedaj že čez sto let, velja postava o rabi deželnih jezikov tudi pri nas; 13. točka občnega sodnjega postopka se glasi: „Obedve stranki, kakor tudi njuni pravni zastopniki naj se v svojih pravnih spisih poslužujejo jezika v deželi navadnega.“ Že za cesarice Marije Terezije se je rabil slovenski jezik v pisarnicah, kar pričajo pisмени ostanki iz tiste dobe. V novejšem času smo dobili čl. 19. drž. osn. postav od 21. decembra 1867, št. 142 državnega zakonika, kjer berem: „Vsi narodi države so ravnopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico do varovanja svoje nerodnosti in svojega jezika.“ Od tega paragrafa pa mnogi uradniki nočejo nič vedeti! —

Žalostno pa je, da še mnogi slovenski rojaki zaterajo slovenščino, k nemčurskim obedom hodijo in tam zabavljajo čez svojo kri. V našem okraju je veliko takih figa-móz, ktere bomo z imeni razglasili po časnikih, če se ne poboljšajo in spokorijo.

Iz Konjic na Štajerskem. (Vinska letina.) Hvala Bogu, letos smo nabrali spet enkrat veliko in sladkega grojzda. Zato je pa že mošt tako močen, da postanejo ljudje kar veseli, če ga malo spijejo, in že dolgo let se v naših krajih niso več slišale vinske popevke, letos so pa spet oživele. Zadnja leta je bilo slabo, kjer ni toča potolkla, je pa kaj družega pokvarilo vinski pridelek. Letos se pa po hramih spet slišijo stare pesmi, kakor

„Letos je 'no srečno leto,

Dosti vinca je na svetu,

Danes je en srecen dan,

Dosti vinca v glavei imam itd.

Če so ljudje že pri moštu tako veseli, kako močno in dobro bo še le vino.

Zato povabimo Koroške brate, kjer vince ne raste, naj ga pridejo k nam kupit, če še nikoli, vsaj letos naj si ga vsak boljši gospodar, če prav ni gostilničar, kak sod kupi, da ga bo imel več let za priboljšek, zakaj kdo ve, kdaj bo spet tako dobro vino? Tukaj v Konjiškem kraju imamo prav dobra vina, posebno bo letos izvrstno, prav sladko. Kdor vina kupiti želi, naj se oglasi pri meni, jaz gospodarim tik ceste, ki pelja iz Konjic v Maribor, piče pol ure od Konjic. Postreči hočem vsakemu prav dobro, in če svojega vina ne bom dosti imel, poklical bom sosede vkup. Kdor misli sam po vino priti, naj mi prej piše, koliko polovnjakov ga bo vzel, da se pripravimo na njegov prihod. Pri meni se tudi lahko ostane čez noč. Kdor pa ne misli sam doli priti, naj le na mene piše, mu bom že tako svetoval, da bo prav zadovoljen. To lahko rečem, po našem vinu nobeden ne bo žalosten, pa tudi ne bolan, ampak vesel in zdrav.

Ker tudi Koroškim bratom privoščimo kaj dobrega, sami pa tudi denar potrebujemo, zato sem to pismo v „Mir“ postavil.

Janez Rudolf,
posestnik v Dobernežu pri Konjicah
(Gonobiz, Steiermark).

Kaj dela politika.

Svitli cesar so sprejeli obe delegaciji. Poslancu Nischelwitzerju so cesar rekli, da jih veseli slišati, da so Korošci zadovoljni z uravnanjem Drave. V delegacijah je rekel minister Kalnoky, da živi Avstrija v prijateljstvu z vsemi državami in da se vojske ni bati. Nam je to že prav, če je le res. — Državni zbor se ima sniti dne 3. ali 4. decembra. Pravijo, da mu hoče vlada predložiti več novih postav o kmetijskih rečeh. To je hvale vredno! — Nekteri prenapeti nemški Pemci terjajo, naj se Češko kraljestvo razdeli na dvoje, da bodo Nemci za se in Čehi za se; tudi hočejo, naj bi nemški poslanci izstopili iz državnega zbora. Prehuda ojstrina se rada skrha! — Dunajski nemški in judovski študentje so že spet razgrajali in rogovili proti profesorju Maassenu, ker je pred mescimi enkrat rekel, da se morajo tudi Slovonom enake pravice dati, kakor Nemcem. Ko bi slovenski študenti kaj takega storili, javelne bi ušli ostri kazni! — Mestni zbor v Brnu je priredil za mesto mirodvor, na katerem bodo pokopani tako kristjani, kakor judi in brezverci. Zavolj tega se mirodvor še blagosloviti ne sme. Tamošnji č. g. škof dr. Bauer se temu močno upirajo in zahtevajo za katoliške kristjane poseben, blagoslovljen prostor česar pa „liberalni“ magistrat ne pripusti! — Na Štajerskem rogovilijo nemčurji kakor besni. Glasoviti celjski dr. Glantschnigg je natvezil „Sl. Gospodarju“ že tretjo tožbo. V Radvanji pa je „šulferajn“ napravil svojo nemško šolo. — Na Kranjskem pa, kjer so Slovenci prišli k moči in veljavi, hoče vse pozaspati, ne zmenijo se, da bi prišli rojakom po drugih deželah na pomoč; še političnega društva niso osnovali, kakor se je svoje dni obetal.

Nemčija je še zmirom slabo zedinjena. V Oldenburškem kaže se velika razdraženost proti Prusom; obsedno stanje v Berlinu, Hamburgu in Altoni se je podaljšalo; katoličanom se še vedno kaj slaba godi. V Berlinu so hudi na jude.

Francozka leze nazaj. Sam denarni minister priznava, da mu za letos primankuje 47 milijonov. Na zunaj je dežela brez veljave in brez zaveznikov. Ljudstvo se želi republike znebiti, ktero pa brani Rotšild s svojimi milijoni, ker nje-njegova pšenica pod republiko najbolje cveti. —

Na Bolgarskem je knez odpustil iz svoje službe ruske oficirje. — Zmirom se še trdi, da se Rusija pripravlja na vojsko. — Bivši angleški minister Forster je bil pred kratkim na Turškem, in pravi, da Turčija čedalje bolj propada. Še nikdar tam ni videl toliko nereda. Nasprotno pa hvali Bolgare, da lepo napredujejo tako v Bolgariji kakor v Rumeliji.

Gospodarske stvari.

Dobro mazilo proti opeklini.

To mazilo se naredi iz putra in iz rumenjakov od jaje. Na vsako žlico putra se vzame en rumenjak. To se potem dobro zmeša, in mazilo je narejeno. Če se kdo opeče, namaže se to mazilo na kako prteno cunjo in ta se na bolni kraj pri-

tisne; ko se posuši, namaže se vnovič. Opeklina se ozdravi tako dobro, da še sledu ne pustijo na koži.

Neki ženi se je obleka na životu vnela, tako da je bila po celem životu vsa opečena. Zdravnik je pustil celo rjuho namazati s tem mazilom, ter je za to potreboval eno kilo putra in rumenjake iz 20 jajc. Potem so bolnico zavili v to rjuho. Bolečine so kmalo odjenjale in v osmih dneh bila je žena zdrava. — Neka deklica se je opekla v obrazu. S tem mazilom zacelile so se rane tako, da niso pustile nobenega sledu na licu.

Olje iz grojzdnih peškov.

Že pred 100 leti so na Laškem in Francozkem delali olje iz grojzdnih peškov, tako tudi danes. Za jed to olje ni, pa je dobro za svečavo, ker nema duha in svetlo gori. Ko se je grojzdje vprešalo, posušijo se peški, ki so na dnu preše ostali, in kedar so suhi se zmeljejo. Ta moka se nekoliko sgreje in potem se olje iz nje iztolče ali pa izpreša. Peški od višnjevega (črnege) grojzda imajo veliko več olja v sebi, ko od belega grojzda. Velika je zguba, ako se ti peški proč vržejo in ne porabijo za pridelovanje olja, kakor na Francozkem.

Po „p. L.“

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

3. Dekanija Beljak.

Beljaška dekanija je slovenska proti jugu in izhodu. Slovenske fare so Podklošter (Arnoldstein), Št. Lenart pri sedmih studencih, Št. Stefan pri Bekštajnu (Finkenstein), Loče (Latschach), Na Zili (Maria Gail) in Brnea (Firnitz). V Beljaku je mnogo Slovencev, vendar se mesto na zunaj kaže kot trdo nemško.

V Podkloštru je stal velik grad, prej samostan, ki je pa letos pogorel. Ta samostan, zdaj brez strehe, stoji na velikanski skali. Ko se je l. 1348 Dobrač podrl, stal je opat Florijan ravno pri oknu. Ko se gora prekucne, vrgla je sapa opata nazaj. Vse vasi med Kloštrom in Dobračem bile so zasute.

To je edina fara na Slovenskem, kjer je nekaj slovenskih luterančev, namreč v vasi Nagoriče.

V Štebenski fari je daleč znano Blaško jezero (Faak), kamor dohajajo ljudje iz Beljaka in toplic pri Beljaku, da se po jezeru vozijo in kratkočasijo.

V Loški fari je gora Jepa (Mittagkofel), kjer so nekdanje zlato kopali. Pripoveduje se, da so hodili celo Benečani na Jeko, zlato rudo kopat. Nekaj mora že res biti, ker je v farovžu še zdaj več zlatih ostankov.

Na Peravi pri Beljaku je slavna Božja pot in romarska cerkev, kamor prihajajo Slovenci in Nemci iz vseh krajev. Ljudje pravijo, da britka martra iz stene raste. Ta podoba se vidi v posebni kapelici. Le škoda, da pridnim kmetom te fare Zila in Drava veliko škodo delate. —

V Bleibergu kopljejo svinco. Vsako leto ga dobijo do 50.000 centov; nikjer pod našim ce-

sarjem se toliko svinčene rude ne izkoplje. V rudnikih dela tudi mnogo slovenskih delavcev; toda plačani so slabo. Prej je bilo bolje, dokler je bilo še več gospodarjev, odkar so se pa vsi združili v eno društvo „Union“, si delavec med gospodarji več zbirati ne more. Rudarski predstojnik gosp. Makuc je dober mož in zna tudi slovensko; drug uradnik, g. Ryger, pa silno rogovili z nemškim „šulferajnom“ in nosi nemškutarijo v Zilsko dolino. Pametno so storili rudarji, da so ustanovili med seboj „consum-verein“, ki jih po ceni preskrbljuje z živžem.

Na zgornji Beli pri Beljaku (fara Št. Martin) je več tovarn, med njimi ena za to, da les žagajo in brusijo; potrebuje se veliko lesa. In takih tovarn je več; tako na Vratah. Kaj bo za les?

Zgodovinsko znamenito je mesto Beljak. V starih pismih se imenuje že leta 878 kot mesto. Nemški zgodovinarji trdijo, da je bil Beljak rimsko mesto in da pride ime „Villach“ od latinskega „villa ad aquas“. Vsak pa mora spoznati, da je to jako posiljeno razlaganje. Ime „Villach“ ni nič drugega ko „Vellach“ in pride od slovenskega „Bela“. Mnoge vode so Slovenci imenovali „Bela“, Nemci pa so to prevrgli v „Vellach“. Tako imamo „Vellach“ (Belo) pri železni Kapli, potem „Fella“ pri Naborjetu; „Obervellach“ sta dva kraja, po slovenski pravimo „zgornja Bela“, in ker „Villach“ imenujemo „Beljak“, je jasno, da je „Villach“ toliko, ko „Vellach“. Mesto Beljak je bilo v starih časih zelo imenitno kupčijsko ali trgovsko mesto. Tačas namreč velika kupčija iz severa na jug ni šla, kakor zdaj skozi Gradec—Ljubljano—Trst, in skozi Tirolsko, ampak ceste iz Dunaja kakor tudi iz Nemčije čez Solnograd in čez Turje so držale v Beljak, in od tam skozi kanalsko dolino na Laško in v Venetke. Takrat je bil Beljak silno bogat in imeniten. Pa še v naših dneh je Beljak za kupčijo in promet najbolj važno mesto na Koroškem, kajti tukaj se križajo vse ceste in železnice. Blizu Beljaka so toplice, ki se hvalijo, da pomagajo pri mnogoterih boleznih. Ko se je Dobrač sesul, podrla se je v Beljaku farna cerkev in mnogo hiš. Farna cerkev v Beljaku je prostorna in lepa, vsa novo popravljena ter slovi daleč okoli. — Blizu Beljaka je lepo Osojsko jezero, kamor tuje radi zahajajo, kakor tudi na Dobrač, katerega so zdaj prekrstili v „Villacher Alpe“. Pa ne samo Dobrač, tudi slovensko ljudstvo okoli Beljaka hočejo prekrstiti v Nemce. Mi pa mislimo, da Slovenci ne bodo take šaloharde, da bi se pustili ponemčiti. Kri ni voda.

Smešničar.

Turnar: „Jes znam dobro telovaditi. V Gradcu sem skočil preko brezna, ki je bilo 20 sežnjev globoko.“

Sokolovec: „To še nič ni. Jes sem pa v Zagrebu na kamnu, ki je 30 centov tehtal, z eno nogó stal.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem: O vseh svetih in na vernih duš dan smo imeli prav lepo vreme in so Celovčani v gostih

trumah obiskovali pokopališče. — Za pripravo drv in stelje je letošnja lepa jesen kaj ugodna, pa tudi za setev ozimnega žita. — Pri Volšperku je utočila 5 letna deklica. — V Št. Salvatorju pri Brežah je neka dekla potiačila in zadušila svojega otroka v spanji. — Tatvine se poročajo iz Celovške okolice. — Zadnjo soboto se je v Celovcu ustrelil neki nadporočnik. — Domači vojaki prišli so iz Hrvaškega nazaj. — Hudobna mati v Strassburgu hotela je svoja dva nezakonska otroka v Krko vreči, pa so ljudje ubranili. — Ulomili so tatovi pri branjevcu Kramerju v Velikovskem predmestju in vzeli 60 gld. — O sejmu svete Uršule je deževalo. Živine se je precej prodalo, posebno so Lahi konje dobro plačevali. Žito je imelo precej dobre cene. Na sejmu v Kočah na zgornji Zili prodajala se je živina tako drago, kakor še nikoli. — Frišne jagodice in vijolice je nekdo te dni našel na Križni gori pri Celovcu. — Pod nadzorstvom štabnega zdravnika gosp. V. Janežiča izučilo se je 50 mož celovških veteranov, da bodo prenašali in zavezovali ranjence o času vojske. Preskušnjo so dobro opravili. Tudi v Ljubljani se je 50 dosluženih vojakov izurilo za to službo.

Na Krajskem: Tičja kuga se opazuje na kranjsko-hrvaški meji; živih tičev ni videti, vse polno pa je mrtvih po tleh. — Hmelj saditi so začeli tudi na Kranjskem v Radečah in v Mengšu. Letošnji pridelek se je dobro obnesel. —

* Dramatično društvo v Ljubljani začelo je spet prirejati slovenske predstave. — Bralno društvo v Gorjah hoče napraviti veselico na čast svojemu po svitem cesarju odlikovanemu predsedniku. — „Slov. Narod“ toži, da dež. odbor, ljubljanski magistrat in več uradov, ki so v slovenskih rokah, še vedno uradujejo nemško. Tudi železnice prav nič ne spoštujejo ravnopravnosti Slovencev. — Nemški poslanec dr. Schrey se je odpovedal poslaništvu. — V Ljubljani se bo judom dac vzel in ga dobi mesto samo. — Na Polici pri Višnji gori se je zadavil posestnik Šeme, ker mu je košček mesa obtičal v goltancu. — V Cerkljah na Gorenjskem se je slovesno izročil zlati križec g. učitelju in županu Vavkenu.

* Album na korist „Národnemu Domu“ v Ljubljani. Pod tem naslovom izdali bodejo Čehi, ki se mej vsemi avstrijskimi Slovani najbolj zanimajo za to národno naše podjetje — zbirko raznih sestavkov v verzih in prozi iz peres najodličnejših svojih pesnikov in pisateljev, dalje ilustracije svojih umeteljskih in prineske od različnih svojih skladateljev. To umeteljski proizvod izide ob veliki noči prihodnjega leta; njega čisti dobiček je namenjen „Národnemu Domu“ ter ima biti izraz českih simpatij do slovenskega naroda. Temu podjetju na čelo postavili se bodejo možje, katerih imena slovó po vsem Českem, kakor: Svatopluk Čech, Jar. Vrchlický, Jan Neruda, Jos. Sládek in in Ferd. Schultze. Ta rodoljubni čin vrlih bratov Čehov, naj bi nam bil v vzgled in v vspodbujanje v požrtvovalnosti za to važno národno idejo, da se izvrši na korist in slavo vsem Slovincem!

Na Štajarskem: Zlati križ s krono je slovesno izročil Ptujski glavar č. g. Centrihu, dekanu Rogačkemu. — Žandarji iščejo 16 letnega fanta, ki je nekemu kmetu v Ptujskem okraju naredil veliko škodo. — Pri Svetini blizu Celja je neki zmešani človek

sam svojo bajto zažgal in hotel skočiti v ogenj, pa so mu ubranili. — Za farnega organista v Celje pride g. Suhor iz Belovara, rojen Čeh. — V Radvanji pri Mariboru so dobili šulferajnersko nemško šolo. Žalostno je, kako nevedni ljudje v svojo lastno pogubo silijo! — V Gradcu je umrl slovenski rodoljub profesor Macun. — Štajarsko vino je letos prav dobro in ima 19% cukra. — Štiri dni starega otroka je ukradla neka deklina pri Ormoži. Zdaj jo iščejo žandarji. — Čitalnice snujejo v Slatini in v Šmarji. — Pogoreli so trije posestniki v Žabji vasi in trije v Senarskem št. Lenarskega okraja. —

Na Primorskem: Tržačani sanjajo in govorijo o samih železnicah. Še ni pričeta železnica v Hrpelje, že hočejo zidati tudi železnico v Vipavo, in spet drugi bi radi imeli drugo železnico v Benetke. O Loški železnici so zdaj tihi, pa bo že prišla spet v razgovor. — Otroški vrt za slovenske otroke v Gorici se je letos odprl. — Misijon se je pričel v Tolminu pod vodstvom č. oo. Doljaka in Tomazetiča. — V Gorici pride peškolč „št. 62 vojvoda Ludovik“.

V avstr. deželah. V Biharskem ohraja na Ogerskem imajo letos toliko vina, da ga točijo po 2 kr. liter, ker nimajo dovolj posode, da bi ga shranili. — V Nakofalvi na Ogerskem se je šola podrla. Več otrok je hudo ranjenih. — V Andrieu pri Gradcu se je vnel in v zrak zletel malin za smodnik (purbel). — Generalu Uhatiusu so na Dunajskem mirodvoru postavili spomenik. — Dragonski polk št. 13 princ Evžen Savojski obhaja letos svojo 200 letnico. — V graški norišnici je norec planil na zdravnika in bi ga bil umoril, da niso prišli stražniki na pomoč.

* Pri Inoti na Ogerskem so se cigani tako topli, da so štirje mrtvi obležali, ranjenih je pa veliko več. — V Kutni Gori na Českem, kjer se je že nekdanje srebro kopalo, so zdaj spet našli srebrno žilo in se bo vnovič kopati začelo. — Veliki grad kneza Čartoriskega v Seniavi na Poljskem je pogorel. — Mali uradniki na Dunaji hočejo prositi za povišanje plače. — Novo poslopje za državni zbor na Dunaji je dovršeno. Je pa spet dosti denarja snedlo! — Tudi novo češko gledališče v Pragi je zdaj vdrugič izgotovljeno (prvič dozidano gledališče je pogorelo, kakor znano). Čehi poslali so poslanca do visocega cesarjeviča Rudolfa, naj pride k tej slovesnosti. — Neki Zamtti je na Dunaji pustil zidati hišo za sirote, v kateri bo sprejetih 100 otrok, ki nimajo staršev. Bog daj več tacihih dobrotnikov! — V Zagrebu so obesili tri tolovaje, ki so pošto oropali. — Ogerska zavarovalnica „Tisza“ v Debrečinu je prišla na kant in likvidira. — Znani nemško-laški kričar Carnier na Štajarskem je svojo grajščino prodal. Naj bi se preselil v deveto deželo in vsi nemškutarji ž njim, da bomo Slovenci enkrat mir imeli!

V tujih deželah: V Dalegni na Laškem je 84 hiš pogorelo. — V Havru na Laškem so našli dve sliki, ki ji je malal slavní slikar Mihael Angelo. — V Waterburg (Amerika) začela je šola goreti. Otroci so tako bežali iz hiše, da je bilo 20 stlačenih, 80 ranjenih. — Slavní katoliški pisatelj dr. Alban Stolz v Freiburgu je umrl. — V Bruselji so blagoslovili novo sodnijsko palačo, ki je veljala še čez 20 milijonov gld. — V Nordwales na Angležkem so našli podzemeljsko jamo, v kte-

rej so bile kosti še od takih živalij, ki so živele pred vesoljnim potopom. — Na otokih Sira in Chios je bil tako grozen potres, da se je mnogo hiš podrlo in več ko 1000 ljudi je za smrt storilo pod razvalinami. — V mestu Liverpool je neka ženska sedem ljudi svoje žlahte zastrupila, da bi potegnila denar, za katerega so bili zavarovani. — Slavní potovalec Stanley je našel v Afriki novo jezero „Mantumbo“. Pravi, da je dežela okoli jezera močno obljudena. — Iz neke španske ladije je padel mornar v morje. Drug mornar je skočil za njim, da bi ga rešil. Morski volkovi pa so oba raztrgali in požrli. — Na Laškem so letos veliko vina pridelali. — V Meksiki hudo razsaja rumena mrzlica. — Železniški most se je pod tovornim vlakom podrl v Meksiki. Pet ljudi je mrtvih. — Iz Bavarske je pobegnil jud Weil in ljudem odnesel do 500.000 mark (260.000 gld.) — V Bonu je žena ukradla možu 16.000 gld. in ušla. Našel pa se je tat, ki je tudi njej ta denar ukradel. Tatu pa so prijeli in zaprli. (Krivičen denar nema teka!) — Iz Rusije se še zmirom sliši, da tu pa tam padejo kmetje po judih in jim porušijo hiše. Tako se je zadnjič zgodilo v Jekaterinoslavu. Judje pa so tudi grdi oderuhi, zato jih ludstvo sovraži. V Priesjavi je neki Iljašenko ustrelil juda, ki ga je hudo drl in mu hotel vse vzeti. Porotniki so ga spoznali nekriivega, akoravno ni nič tajil, da je to storil; kmetje pa so mu roke poljubovali. — V Meki se je kolera pokazala. — Divji hribovci so v Egiptu napadli vojake in jih 150 pobili. — Mesto Port Antonio na Jamajki je pogorelo. — Latinske šole za dekleta so odprli v Parizu. Krščanski nauk se v teh šolah ne bo učil! — IV Parizu kaže nekdo štiri goske, ki jih je po vojaško izučil, da znajo v vrsti marširati, čez plote skakati in take umetnosti. — V Napoli na Lašem so napravili katoliški shod, pri katerem je bilo 16 škofov, mnogo duhovšine in vernikov. — V vasi Trifanešči v ruski Besarabiji živi kmet, ki je 130 let star. Njegov sin je 87 let star, tega sina unuk pa je že vojak. Ta stari kmet, Savčuk se piše, naselil se je s svojim tovaršem Gergelešijem v tem kraju, ko je bil kraj še čisto zapuščen. Zdaj šteje vas že 120 hiš in mnogo prebivalcev, kateri vsi se pišejo ali „Savčuk“ ali pa „Gergelišij“, ker od teh dveh mož vsi izhajajo. Žlahta „Savčuk“ šteje 50 rodbin. Vsi Savčuki so pridni in poštene ljudje, nobeden še ni stal pred sodnijo ali pa zaprt bil. Vrgli so se po starem poštenem Savčuku, ki je pri svojih 130 letih še dosti jtrden. — Pri Novem Jorku v Ameriki je telebil vlak iz mosta v globočino. 13 ljudi je mrtvih, 22 hudo ranjenih.

* Pri Sebastopolu je parnik trčil ob čoln, v katerem je bilo 12 ljudi; čoln se je prekuenil in 8 ljudi je vtonilo. — V novem Fundlandu je razsajal strašen vihar in mnogo škode naredil. Vjel je ribiče na morji in jim čolne prekuenil, da so vsi utonili. — Iz angležkih mest je ušlo v enem dnevu 8 kasirjev z ukradenim denarjem. Enega, ki je ukradel en milijon rajniš v našem denarji, prijeli so v Havru na Francozskem, ko jo je ravno mislil, v Ameriko popihati. — Blizo reke Rene so Nemci postavili malika z imenom „Germanija“, kateri jih stane čez pol milijona rajniš. To pa iz baharije nasproti Francozom; ali res ne vejo kam z denarjem? — Trtna uš se je prikazala na Srbskem in

v Švici. — Pri Schladenu se je revna družina selila. Ko je bila vsa ropotija na vozu, so se še ljudje vsedli na vrh polnega voza. Ta se je pa prekucnil in pobil mater in dvoje otrok do smrti. — V Neuseelandu so našli demantno polje. — V Frankobrodu je bilo več judov obsojenih, ker so vojaške zdravnike podkupili, da so jih ti spoznali za „untauglich“ (nesposobne za vojaščino). Z jezikom se judi radi potegujejo za Nemčijo, ali krvi prelivati pa nočejo zanjo! — V Rusiji so spet nevarnega nihilista prijeli, ki je pa sam sebe ustrelil, ko je pravici v roke prišel. — Turške ženske začele so se v novjšem času po naši šegi oblačiti; zdaj jim je pa turški viši duhoven to prepovedal. — V Švici je pogorela velika gostilnica, ki je bila zavarovana na 800.000 frankov. — Neka angleška barka se je ob skalah razbila blizu arabskih bregov. Več del mornarjev je v morji konec vzelo. Nekaj se jih je rešilo; pa divjaki so prileteli, jim potrgali obleko raz života in hoteli vse poklati. Na priprošnje divjaških žen so jim divjaki vendar prizanesli. Po žalostnej puščavi, brez jedi in pijače, šli so reveži naprej blizu morskih bregov. Priidejo do usmiljenih ribičev, ki jim nekaj jesti dajo. K sreči je prišla druga barka, ktera se jih je usmilila, jih vzela na pokrov in odpeljala v Indijo, od koder so prišli v Evropo nazaj. — V Tonkinu imajo svinčen denar. Če kuharica na trg gre, je njen denar že tako težek, da ga mora hlapec za njo nositi. Kdor srebrn tolar menja, dobi toliko svinčenega drobiža nazaj, da ga ne nese z lepa. Francozi bodo zdaj tam upeljali srebrni denar.

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

Č. g. Anton Wakonig, mestni kaplan v Volšperku, so prišli za podvodjo v semenišče. Č. g. Jožef Pfohl so prišli za mestnega kaplana v Volšperg, č. g. Janez Vidrih, provizor na Reberci, pa za provizorja v Šmarjeto pri Volšperku. Umrli so č. g. Peter Adam Pichler, stolni prošt itd. v 83. letu svoje starosti, Pogreb je bil veličasten. V št. Vidu pa so mrli upokojeni župnik Mohliški, č. g. Eduard Jetmar.

Na znanje!

Poprašujejo nas od več strani: Ali morajo prošnje zastran ljudskih šol, ktere je priporočal „Mir“ v št. 18, kolek ali štempelj imeti? Na to odgovorimo: Ako te prošnje napravijo občinski ali krajni šolski soveti na podlagi kake seje, ni treba koleka; te prošnje so uradne (amtlich). Ako pa te prošnje napravijo drugi ljudje: duhovniki, starši ali posestniki, tedaj pa je treba pritisniti kolek za 50 kr.

Občinski odbori in krajni šolski soveti, ne mečkajte in poprimite se lepe, od postave ponujene priložnosti, da si zastran šolskih zadev pomagate in si dobite šole, kakoršnih želite in potrebujete!

Sadjerejcem!

Iz moje drevesnice, katero je moj pokojni so-prog kupil iz zapuščine umrlega umnega sadjerejca župnika Pinter-ja,

prodam več stotin

lepo raščeni 4 do 7 letnih jabelčnih in hrušovih drevesec, in sicer jabelčne po 40 do 50 kr., hrušove po 50 do 60 kr. eno drevesce.

Vsa drevesca so najzlahtejših sort. Kdor jih želi, naj se kmalo oglasi, ker bo zaloga brž ko ne v kratkem razprodana.

Poljce na Gorenjskem, pošta Begunje.

Marija Sturm.

Loterijske srečke

Gradec 2 69 28 85 8

Trst 43 4 71 81 7

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	3 63	3 90	3 70	3 72	3 92	3 75	4 —	3 84								
Rž . . .	2 98	3 10	2 55	2 92	2 67	3 25	3 —	3 3								
Ječmen . . .	2 73	2 50	2 55	2 56	—	2 50	2 80	2 44								
Ajda . . .	2 6	2 —	1 50	2 44	2 5	—	2 50	2 44								
Oves . . .	1 48	1 25	1 50	1 52	1 40	1 50	1 60	1 50								
Proso . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Kaša . . .	4 27	—	—	4 39	—	—	5 10	4 44								
Turšica . . .	2 14	2 80	2 30	2 74	2 15	2 50	2 70	2 31								
Grah . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča . . .	—	—	4 —	—	—	—	—	—								
Bob . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fižol bel . . .	—	—	4 —	—	—	—	4 80	—								
„ rudeč . . .	3 96	3 30	—	—	—	—	—	—								

Na birne se plača v Celovci: pšenica po 5 gold. 78 kr., rež 4 gold. 74 kr., ječmen 4 gld. 35 kr., ajda 3 gold. 30 kr., kuruza 3.42 gl., oves 2 gold. 37 kr. Hajda in turšica ste tedaj močno padli v ceni. Druga žita od zadnjic niso dosti spremenila cene. Seno je v Celovcu 2 gold. do 2 gold. 70 kr., slama pa 1 gold. 50 kr. do 2 gl. 100 kil. (Na Dunaji je seno po 2.50 do 5 gld.)

Vinska letina je prav dobra na Laškem, v Dalmaciji, na mnogih krajih Ogerske, tudi še na Štajerskem, Kranjskem in Primorskem. Na Francozkem pa so malo pridelali. — Hmelj saditi začeli so tudi na Hrvaškem. Letos se hmelj plačuje: najlepši Zateški po 180 gl., sicer pa 150, 140, rudeči po 120, zeleni 100 gl. 50 kil. — Za Dunaj je vlada izdala nov tržni red, da bo bolj pripravno za take, ki ženejo vole na Dunaj prodajat. — Mesovje je v Celovcu: goveje meso po 58 do 60 kr., telečje 72 do 80 kr., svinjsko 70 do 80 kr. kila; koštrun 46 kr. kila, špeh 80 do 82, mast 88 kr., maslo 1 gld. 20 kr. kila.